

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Wokół Suwalskiego Parku Krajobrazowego

czas trwania: 1 dzień, typ: samochodowa, liczba miejsc: 6, stopień trudności:
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Zapraszam do poznania malowniczych krajobrazów wokół najgłębszego jeziora w Polsce. Rozpoczynamy od Suwalskiej Fudżijamy. Ta niewysoka z pozoru górka widoczna jest z wielu miejsc w okolicy. Łatwo można ją rozpoznać po jej charakterystycznym kształcie przypominającym wulkan porośnięty z jednej strony.

Kolejnym miejscem widokowym są Smolniki. Wspaniałe miejsce do podziwiania okolicy wykorzystano nawet w filmie "Pan Tadeusz". Jadąc dalej wokół parku można zboczyć na wspaniały punkt widokowy nad jeziorem Hańcza w Przelomce. Następnie udać się w kierunku Szurpił. Po drodze przystajemy na gładzowisku Bachanowo. Teren wygląda jak drożdżówka z kruszonką, jest tam tak wielkie nagromadzenie gładzów.

Spacerując do siedziby Suwalskiego Parku Krajobrazowego możemy obejrzeć rozlewisko Czarnej Hańczy. Podróżując dalej w kierunku Jeleniewa zbaczymy do Wodзилек, gdzie można obejrzeć starą Molenne. Spacerując w okolicy jeziora Szurpiły wchodzimy na Górę Zamkową, gdzie w okolicy jest kilka stanowisk archeologicznych. Naszą wycieczkę kończymy w Jeleniewie, gdzie stoi piękny drewniany kościółek.

Program wycieczki

Gulbieniszki Góra Cisowa

Góra Sypana nad Jeziorem Kopanym

Według legendy góra została usypana przez ludzi z ziemi wydobytej w miejscu, gdzie obecnie znajduje się Jezioro Kopane. W rzeczywistości Góra Cisowa jest wzniesieniem moreny czołowej, śladem po działalności lodowca. Ma bardzo charakterystyczny kształt, przypominający stożek krateru wulkanu, dlatego określana jest jako polska lub suwalska Fudżijama.

Z jej szczytu rozciąga się wspaniały widok na niemal cały Suwalski Park Krajobrazowy. Widać polodowcowe wzniesienia, zwane Bieszczadami Północy, i kilometrami ciągnące się wysoczyzny, przecięte z zachodu na wschód wielką pradoliną Szeszupy, od południa Wysoczną Szurpilską, a od zachodu, na horyzoncie - garby zalesionych moren. Na północy rysują się Tabaczyzna i Purwin - wyniosłe wzgórza kemowe porośnięte lasem. W głębi widoczna jest krawędź pradoliny Szeszupy z miejscowością Smolniki, skąd przez Dzierwany po jezioro Hańcza ciągnie się szeroki pas lasów.

Obecnie na szczycie góry znajduje się drewniany krzyż, ufundowany przez gminę Jeleniewo i proboszcza parafii jeleniewskiej, na pamiątkę wizyty papieża Jana Pawła II na Suwalszczyźnie w 1999 r.

54°15'05"N 22°54'36"E | na mapie:A

Smolniki Filmowy widok

Przed planowanym urlopem na Suwalszczyźnie przypomnijmy sobie film "Pan Tadeusz" Andrzeja Wajdy. Tłem dla jego początkowych kadrów, przedstawiających wracającego do Soplicowa Tadeusza, są piękne litewskie krajobrazy. Warto je zapamiętać, aby po przybyciu do Smolnik niezwłocznie stanąć na najszlachetniejszym z okolicznych punktów widokowych. To duża atrakcja

turystyczna okolicy. Oglądane na żywo obrazy położonych w zagłębieniu Szeszupy jezior z Górą Cisową w tle okażą się właśnie wajdowską Litwą. Przymykając oko na filmowe szalibierstwo, smakujmy walory panoramy, której uroda bywa porównywana z pięknem stawów tatrzańskich.

Wstęp na platformę widokową "U Pana Tadeusza" w sezonie jest płatny.

54°17'07"N 22°52'09"E | na mapie:B

Malesowizna Suwalski Park Krajobrazowy

Dar lądolodu

Jest to najstarszy spośród polskich parków krajobrazowych, powstał w 1976 r. Obejmuje 6,3 tys. ha wręcz baśniowej krainy wymodelowanej przez lody ostatniego zlodowacenia, zwanego bałtyckim lub zlodowaczeniem Wisły. Ostrość tutejszych polodowcowych form rzeźby teren zawdzięcza właśnie stosunkowo "niedawnej" obecności skandynawskiego lądolodu.

Glaciolodzy oceniają, że gdy 5 tysięcy lat przed Chrystusem w Mezopotamii powstawała cywilizacja Sumerów, na obszarze obecnego Suwalskiego Parku Krajobrazowego nadal trwało topnienie olbrzymich brył "martwego" lodu. Dzięki temu dziś można podziwiać polodowcowy krajobraz z malowniczymi jeziorami oraz głębokimi dolinami rzek otoczonymi wspaniałymi wzgórzami morenowymi, ozami i kemami.

Atrakcją parku jest jezioro Hańcza. To najgłębsze polskie jezioro, ma 108,5 m głębokości. Jest także najgłębszym jeziorem niżowej części Europy. Jezioro Hańcza w całości stanowi rezerwat przyrody. Oprócz niego na terenie parku warto zobaczyć jeszcze trzy rezerваты: Rutka, Głazowisko Bachanowo oraz Głazowisko Łopuchowskie. Znajdują się tu efektowne pola głazów polodowcowych. Głazy występują powszechnie w krajobrazie północnej Suwalszczyzny.

Zwiedzanie Suwalskiego Parku Krajobrazowego ułatwiają

liczne piesze szlaki turystyczne. Jest również kilka tras dla rowerzystów. Są to propozycje dla cyklistów silnych (takich, którzy potrafią na suwalskie wzgórza wejść, niosąc rower na ramieniu) lub dla silnych i doświadczonych (amatorów trudnych podjazdów kamienistymi drogami i ostrych nimi zjazdów). Dotarcie w najciekawsze miejsca parku umożliwiają ścieżki poznawcze.

54°13'11"N 22°48'33"E | na mapie:C

Wodziłki Molenna i banie

Wodziłki założyli rosyjscy emigranci, staroobrzędowcy nie uznający reform w Kościele prawosławnym, wprowadzonych w 1667 r. Dawniej we wsi żyło ich kilkuset, obecnie zostało jedynie kilka rodzin. Kultuwują dawne zwyczaje, modlą się w drewnianej świątyni z 1921 r., zwanej molenną. Atrakcją pobytu może być kąpiel w tradycyjnej bani - frajda dla osób o zdrowym sercu (tel. 87 565 17 45). Do Wodziłek (tak mówi się tutaj, w reszcie kraju - Wodziłek) najlepiej dojechać szosą Jeleniewo - Kruszki, w Szeszupkach trzeba skręcić w polną drogę na północ.

54°14'24"N 22°50'23"E | na mapie:D

Szurpiły Góra Zamkowa

W południowej części Suwalskiego Parku Krajobrazowego, 5 km za Jeleniewem (droga asfaltowa - kierunek na Kruszki), nad taflami jezior: Szurpiły, Jegłówek, Jegłówekczek i Tchliczysko (zwane te Kluczyskiem) wznosi się kompleks trzech wzniesień zwanych Górami: Zamkową, Kościelną i Cmentarną.

W czasach Jaćwingów, w epoce wczesnego średniowiecza, był tam największy i najbardziej rozbudowany system obronny na Suwalszczyźnie. Choć najstarsze ślady obecności człowieka datowane są na VII w. p.n.e. to wyraźny rozwój osady obronnej datowany jest w IX w. n.e., kiedy to na Górze Zamkowej Jaćwingowie zbudowali dwa pierścienie drewniano-ziemnych wałów obronnych. Najnowsze badania archeologiczne prowadzone przez zespół archeologów z Uniwersytetu Warszawskiego w latach 2007-2009 wskazują, że być może pod koniec IX w. władzę w Szurpiłach przejęli Waregowie, ci sami którzy zakładali Ruś Kijowską.

Badania archeologiczne wykazały ponadto, że w XII/XIII w. szurpiński system obronny został udoskonalony na wzór warownych grodów sambijskich i kurońskich. Powstały wówczas nowoczesne wały skrzyniowe, kopce strażnicze oraz system grobli, a pomiędzy Zatoką Jodel i jeziorem Tchliczysko przekopano kanał. Jeszcze do niedawna uważano że, Góra Zamkowa była ostatnim bastionem obrony społeczności jaćwieskiej przed najazdem Krzyżaków w 1283 r. Najnowsze badania archeologiczne niestety nie dowodzą, aby jakieś wojska zdobywały Szurpiły i brak śladów większej bitwy, która miała rozegrać się na Górze Zamkowej w 1283 r., która to miała dokonać kresu Jaćwieży.

Góra Zamkowa jest miejscem jeszcze do końca niezbadanym, ale miejmy nadzieję, że dzięki pracy archeologów będziemy mogli poznać to niezwykłe warowne grodzisko coraz lepiej. Przecież jest to jedno z najpiękniejszych stanowisk archeologicznych w Polsce.

54°14'03"N 22°53'04"E | na mapie:E

Jeleniewo

Kościół Najświętszego Serca Jezusowego

Parafia jeleniewska powstała w 1770 r., a trzynastcie lat później uposażył ją król Stanisław August Poniatowski. Obecny drewniany kościół wzniesiono w 1878 r., zastępując 100-letnią kaplicę. Kościół jeleniewski zbudowany jest w stylu neogotyckim, na planie krzyża łacińskiego. Neogotyck najwyraźniej zaznacza się w koncepcji bryły.

Wnętrzu świątyni nadano przeważnie cechy rokokowe. Znajdują się tu m.in. barokowo-rokokowy, dwukondygnacyjny ołtarz główny oraz konfesjonał z rzeźbionym przedstawieniem św. Piotra. Wnętrze zdobią także XIX-wieczne obrazy autorstwa suwalskiego malarza Kazimierza Górnickiego. Prawdopodobnie większość elementów wyposażenia przeniesiono tutaj ze zniszczonego kościoła w Magdalenowie, lub z Wigier.

Obok kościoła stoi drewniana dzwonnica z pocz. XX w. oraz jedyna zachowana murowana kapliczka. Wzgórze kościelne otacza kamienny mur z czasów budowy kościoła.

54°12'27"N 22°54'47"E | na mapie:F

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): fot. arch. www.polskaniezwykla.pl, fot. K. Chojnacki, fot. K. Korytko, fot. K. Chojnacki, fot. M. Waszkiewicz, fot. K. Chojnacki

Trasa dodana przez: becejlo

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano: